

Andragoškega centra Slovenije

29. Evropski kazalniki: Mladi, ki zgodaj opustijo šolanje

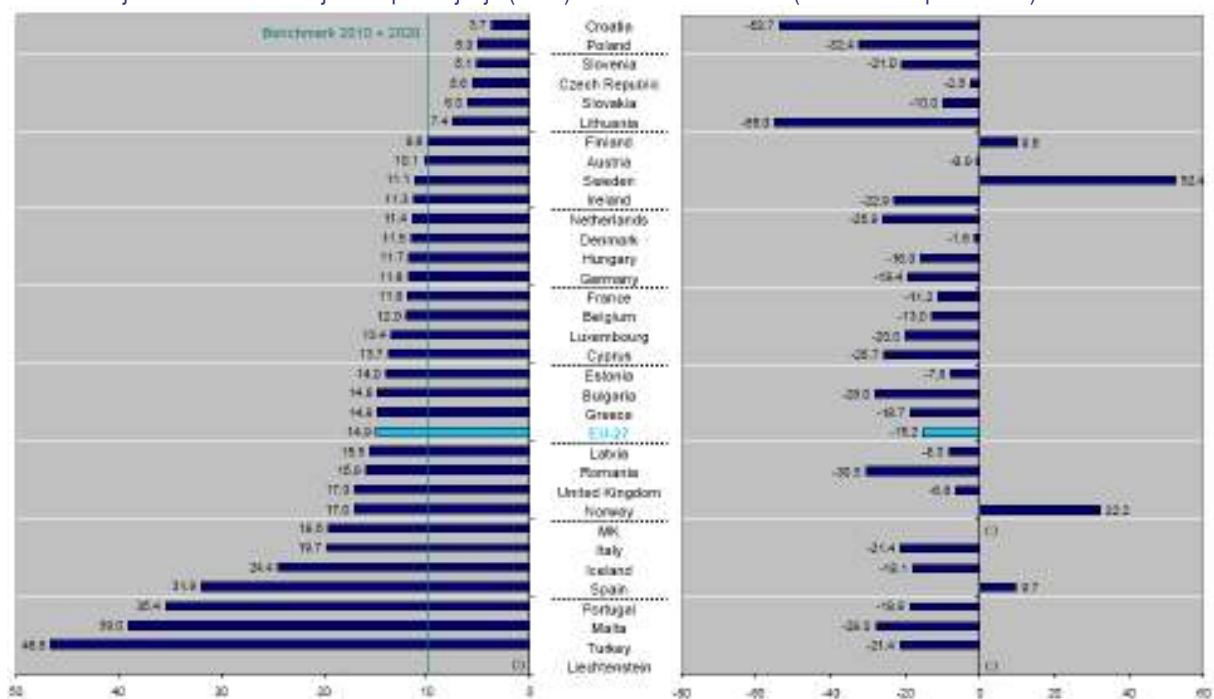
Mladi (stari 18–24 let), ki opustijo šolanje, ne da bi dosegli srednješolsko izobrazbo, so v današnji, na znanju temelječi družbi, na trgu delovne sile v slabšem položaju kot njihovi vrstniki, ogrožen pa je tudi njihov osebni in družbeni razvoj. Zanje velja tudi, da je verjetnost, da se vključijo v kasnejše oblike vseživljenjskega učenja, manjša. Njihova problematika postaja vse kompleksnejša, saj marginalizacija (tudi mladih) delavcev brez ustreznih kvalifikacij na trgu dela pospešeno narašča. Prav zato Program 'Izobraževanje in usposabljanje 2010' v okviru Lizbonske strategije tej ciljni skupini posveča posebno pozornost. Postavljena je **ciljna vrednost**, ki naj bi jo Unija dosegla do leta 2010; tedaj naj bi znašal delež mladih, starih 18–24 let, ki niso zaključili srednješolske izobrazbe (pač pa so s svojim izobraževanjem dosegli le ravni ISCED 0, 1, 2 ali 3C) in v zadnjih štirih tednih pred opravljeno anketo niso bili vključeni v nobeno obliko izobraževanja in usposabljanja, **največ 10 %**.

Izhodiščna vrednost tega kazalnika za EU27 je v letu **2000** znašala **17,6 %**, za leto **2008** pa velja rezultat **14,9 %**, objavljen v **Poročilu o napredku pri uresničevanju Lizbonskih ciljev na področju izobraževanja in usposabljanja 2009**. S pričujočim besedilom nadgrajujemo prispevek **InfO-mozaika št. 9**, ki temelji na podatkih iz Poročila o napredku 2008.

Slika 1: Mladi (18–24 let), ki zgodaj opustijo šolanje, 2000 in 2008

Delež mladih (18-24 let) z manj kot srednješolsko izobrazbo, ki niso vključeni v izobraževanje in usposabljanje (2008)

Razvoj 2003 / 2008 (% relativne spremembe)

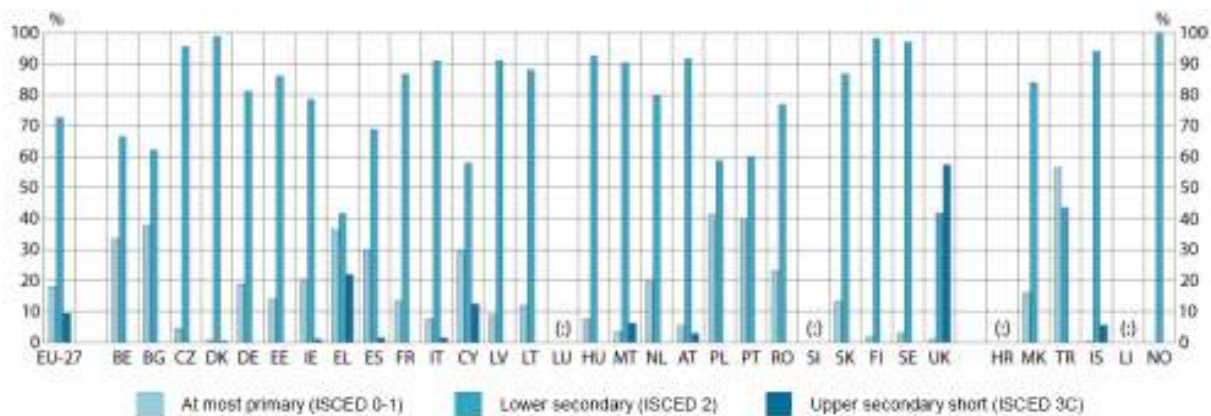
Vir: DG EAC, podatkovni vir: Eurostat, Anкета o delovni sili 2008 (glej Poročilo o napredku pri uresničevanju Lizbonskih ciljev na področju izobraževanja in usposabljanja 2009, str. 76)

Najboljše rezultate v letu 2008 na tem področju dosegajo Poljska, Češka in Slovaška, sledita Litva in Finska, ki sta tudi še pod ciljnim evropskim poprečjem. Tak rezultat imata tudi **Slovenija** (7,5 % v letu 2000 oziroma 5,1 % v letu 2008) in Hrvaška (3,7 % v 2008), vendar sta obe državi **izvzeti iz primerjave**, ker podatki, ki izhajajo iz Ankete o delovni sili, zaradi premajhnega vzorca niso zanesljivi. Na drugi strani lestvice so Malta (39 %), Portugalska (35,4 %) in Španija (31,9 %) z več kot trikratnim deležem te ciljne skupine glede na zastavljeno vrednost do 2010. Razlika v deležih EU27 med letoma 2000 in 2008 znaša zgolj **2,7 odstotnih točk**, kar daje vedeti, da je napredek EU prepočasen za doseg tega cilja.

Iz spodnje slike je razvidno, da so skoraj 3 od 4 predstavnikov te ciljne skupine v EU27 dosegli raven ISCED 2 ('lower secondary', kar v večini držav pomeni, da so končali obvezno šolanje), delež tistih, ki so dosegli raven ISCED 3C-krajši programi, pa ne znaša niti 10 %. Iz teh podatkov izhaja tudi zaskrbljujoče dejstvo, da ima v Uniji okrog 12 milijonov mladih oziroma 18 % mladih, ki zgodaj opustijo šolanje, najnižjo raven izobrazbe, t.j. ISCED 0-1. Ta delež je v nordijskih državah zanemarljiv, zelo visok pa je v Bolgariji (38 %), na Poljskem (41 %) in Portugalskem (40 %).

Slika 2: Mladi (18–24 let), ki zgodaj opustijo šolanje, glede na najvišjo doseženo raven izobrazbe, 2008

Vir: Eurostat, Anketa o delovni sili 2008 (glej Poročilo o napredku pri uresničevanju Lizbonskih ciljev na področju izobraževanja in usposabljanja **2009**, str. 77)

Četudi podatki, ki jih prinaša Anketa o delovni sili (ADS), niso povsem zanesljivi (majhni vzorci, prekinitev časovnih serij zaradi prehoda na drugačne opredelitve vključenosti v izobraževanje in usposabljanje ipd.), pa je vendarle očitno, da je treba vložiti dodatne napore v preprečevanje tega fenomena. Ta ima številne **razloge**: od individualnih značilnosti pripadnikov te ciljne skupine (učne težave, problemi z zdravjem, nizka samozavest, neznanje jezika, v katerem poteka šolanje ...), do slabih izkušenj z dotedanjimi okoliščinami izobraževanja (slabi odnosi z učitelji, slabi učni dosežki, šola ni imela posluha za njihove težave ...), priložnosti za delo, ki mlade odtegnejo od šolanja, težav v družini (finančne težave, negativna naravnost do izobraževanja ...), vpliva vrstnikov, različnih oblik diskriminacije in podobno.

Iz naštetega je mogoče zaključiti, da je zagotavljanje izobraževanja in usposabljanja za to ciljno skupino ena od prioritet izobraževalne in zaposlovalne politike v mnogih državah članicah EU. Obstaja namreč pozitivna korelacija med doseženo izobrazbo in zaposljivostjo, saj ima prebivalstvo z nižjimi stopnjami izobrazbe praviloma nižje stopnje zaposlitve. Izjema so nekatere Severno- in Južnoevropske države, katerih trg dela je bolj odprt za mlade z nizko doseženo izobrazbo.

Več kot polovica teh mladih v EU27, t.j. 54,6 %, je po podatkih Ankete o delovni sili 2008 zaposlenih, 45,4 % pa je neaktivnih ali brezposelnih, ki pa dejavno iščejo zaposlitev.

Slika 3: Mladi (18–24 let), ki zgodaj opustijo šolanje, po zaposlitvenem statusu, 2008

v odstotkih

	Employed	Unemployed and Inactive
EU-27	54.6	45.4
Belgium	49.5	50.5
Bulgaria	31.3	68.7
Czech Republic	38.8	61.2
Denmark	71.9	28.1
Germany	45.5	54.5
Estonia	68.7	31.3
Ireland	45.5	54.5
Greece	64.9	35.1
Spain	63.0	37.0
France	48.4	51.6
Italy	51.3	48.7
Cyprus	70.6	29.4
Latvia	60.0	40.0
Lithuania	47.9	52.1
Luxembourg	65.4	34.6
Hungary	35.8	64.2
Malta	77.5	22.5
Netherlands	75.6	24.4
Austria	60.4	39.6
Poland	43.7	56.3
Portugal	76.2	23.8
Romania	57.0	43.0
Slovenia	63.1	36.9
Slovakia	22.0	78.0
Finland	56.1	43.9
Sweden	59.4	40.6
United Kingdom	53.0	47.0
Croatia	48.0	52.0
MK*	23.6	76.4
Turkey	39.0	61.0
Iceland	84.9	15.1
Liechtenstein	79.1	20.9
Norway	79.1	20.9

Vir: Eurostat, Anketa o delovni sili 2008 (glej Poročilo o napredku pri uresničevanju Lizbonskih ciljev na področju izobraževanja in usposabljanja 2009, str. 78)

Delež zaposlenih predstavnikov preučevane ciljne skupine je najvišji na Malti, Portugalskem, Nizozemskem, Islandiji in Norveškem. V Sloveniji je delež zaposlenih mladih, ki zgodaj opustijo šolanje,

(63,1 %), kar presega evropsko poprečje (t.j. 54,6 %), 36,9-odstotni delež neaktivnih in brezposelnih pa je še vedno zaskrbljujoč.

Verjetnost, da se ta ciljna skupina kasneje vključi v katero od oblik vseživljenjskega učenja, je relativno majhna, zato na nacionalni in evropski ravni obstaja vrsta iniciativ, projektov in ukrepov, ki naj bi mlade pripeljali nazaj v izobraževalni sistem – vse z namenom, da si pridobijo višje ravni izobrazbe ali da si prek neformalnega izobraževanja in učenja pa tudi prek sistema potrjevanja neformalno pridobljenih znanj pridobijo kvalifikacije, ki bi jim olajšale vstop kot tudi stabilnejšo pozicijo na trgu delovne sile.

Kontaktna oseba za področje: mag. Zvonka Pangerc Pahernik, zvonka.pangerc@acs.si

Informacijo pripravila: mag. Zvonka Pangerc Pahernik, zvonka.pangerc@acs.si

Viri:

- Delovni program Lizbonske strategije 'Izobraževanje in usposabljanje 2010' (14. 6. 2002), http://eur-lex.europa.eu/pri/en/oj/dat/2002/c_142/c_14220020614en00010022.pdf
- Resolucija o nacionalnem programu izobraževanja odraslih v Republiki Sloveniji do leta 2010, Uradni list RS, št. 70/2004
- Sklepi Sveta z dne 25. maja 2007 o skladnem okviru kazalnikov in meril za spremljanje napredka pri doseganju lizbonskih ciljev v izobraževanju in usposabljanju <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2007:311:0013:0015:SL:PDF>
- Sklepi sveta z dne 12. maja 2009 o strateškem okviru za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju („ET 2020“) (2009/C 119/02) (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:119:0002:0010:SL:PDF>);
- Progress towards the Lisbon Objectives in Education and Training. Indicators and Benchmarks – 2009; http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc/report09/report_en.pdf;

